

KUOLEMAN JÄLKEEN

Pekka Ervastin esitelmä 8.12.1929

Arvoisat kuulijani!

Tämänpäiväisessä esitelmässä on tarkoituksemme käsitellä teosofiselta kannalta kuoleman jälkeistä elämää, tarkastaa, millainen on ihmisen tila kuoleman jälkeen ja millainen on se henkimaailma, johon kuollessa joudumme. Eilen mainittiin, että me nyt jo olemme henkimaailman jäseniä ja että kuolemaa ei voi verrata matkustamiseen toisesta maasta toiseen, vaan että se on kuin vaatteen heittämistä päältämmme. Näkymätön maailma ei paikallisesti ole toisaalla, vaan tunkee läpi näkyväisen maailman. Jotta tämän paremmin ymmärtäisimme, täytyy minun vähän tarkastaa, minkälainen olento ihminen on.

Ihminen ei ole ainoastaan tämä fyysillinen ”elävä ruumis”, vaan hyvällä syyllä voimme ihmisessä erottaa erilaisia perusosia eli periaatteita. Tämä fyysillinen ruumis, joka tekee työtä, syö ja juo, on kyllä elävä elimistö, mutta me ihmiset olemme paljon muuta, kuin vain tämä elää koneisto.

Ensiksikin me olemme tunteita, haluja, himoja ja intohimoja. Koko meidän tunne-elämämme on aivan kuin erityinen piiri tajunnassamme, ja me tunnemme olevamme siinä tajuntapiirissä paljon enemmän kotonamme kuin fyysillisen ruumiin elimellisessä toiminnassa. Me olemme ihmisiä paljon lähempänä itseämme silloin kuin puhumme tunteistamme, haluistamme ja himoistamme, kuin jos puhumme nukkumisesta ja syömisestä.

Mutta jokainen voi erottaa itsestään vielä toisen maailman, ajatusmaailman. Me emme ainoastaan tunne, me ajattelemmekin. Tietopuolisesti voisimme tehdä eron tajuntamme maailmojen välillä ja puhua tunteista erillään ajatuksista, vaikka käytännöllisesti sielullinen elämä aina on tunnetta ja ajatusta yht’aikaa ja melkein aina siinä samalla piilee jonkunmoinen tahto, halu eli himo. Siis tuo kolminaisuus, jota kutsutaan tahdoksi, tiedoksi ja tunnoksi, ilmenee aina yhtä aikaa inhimillisessä sieluelämässä, joskin toinen tai toinen näistä toiminnoista kerrallaan asettuu eturiviin.

Nyt teosofinen maailmankatsomus ja salaiset tutkimukset osoittavat meille, että samalla tavoin kuin tämä fyysillinen ruumis on elävä olento eli maailma, joka kuuluu erityiseen ulkonaiseen maailmaan ja on itse aistillisesti ulkokohtainen (objektiivinen) samalla tavoin nuo toisetkin maailmat ovat olemassa ulkokohtaisina ja elävinä sekä ihmisessä

itsessään että hänen ulkopuolellaan. Salaiset tutkimukset sanovat, että ihmisessä hänen tunteensa, halunsa ja himonsa muodostavat erityisen ruumiin eli käyttövälineen ja kuuluvat omaan erityiseen maailmaansa, kuten fyysillinen ruumis fyysilliseen maailmaan. Ja samalla tavoin ihmisen ajatuselämä tapahtuu erityisen ruumiin, ajatusruumiin välityksellä, joka niinkään kuuluu todelliseen, ulkokohtaiseen, vaikka meille näkymättömään maailmaan.

Mutta kuinka on ymmärrettävissä, että nekin ovat todellisia maailmoita, ja että meillä on yht'aikaa monta eri käyttövälinettä eli ruumista. Me tiedämme, että fyysillinen ruumiimme on kokoonpantu äärettömän suuresta joukosta pienen pieniä ainehiukkasia, värähteleviä atomeja, jotka yhdistävät ja muodostavat erityisiä aineita, kiinteitä, juoksevia ja kaasumaisia jopa eetterisiäkin. Samalla tavalla näkymättömätkin maailmat ja ruumiit ovat aineellisia omalla tavallaan. Ihmisen tunteet muodostavat aineellisen ruumiin, jota kutsutaan astraaliruumiiksi ja joka on asukkaana eli jäsenenä maailmassa, joka on aineellisena ja jota kutsutaan astraalimaailmaksi. Tämä merkitsee, että astraalimaailma ja astraaliruumis on kokoonpantu atomeista, toisenlaisista kuin fyysillisen maailman, mutta kuitenkin aineellisista ainehiukkasista, jotka värähtelevät. Ihmisen tunteet ovat näiden äärettömän pienten atomien värähtelyä tunneruumiissa. Samalla tavalla on ajatusmaailma ja ajatusruumis aineellinen, se on muodostunut toisenlaisista atomeista, jotka värähtelevät, kun ajattelemme. Sitä kutsutaan mentaalimaailmaksi ja vastaavaa käyttövälinettä mentaaliruumiiksi. Nämä korkeimmat maailmat ovat meille näkymättömiä, sentähden että ei meissä ole vielä kehittyneet ne aistit, jotka kuuluvat tunne ja ajatusruumiisiin ja joiden kautta me voimme ulkokohtaisesti havaita luonnon salatut maailmat. Vasta sitten kun nuo aistit ovat ihmisessä heränneet toimintaan, voi hän itsetietoisesti nähdä näkymättömiin maailmoihin. Tällä tavoin on mielessä pidettävä, että ihmisellä on kolme ruumista, näkyväinen fyysillinen ruumis, joka välittää hänen yhteyttään fyysillisen maailman kanssa, astraali- eli tunne- eli himoruumis, joka välittää yhteyttä astraaliruumiin kanssa, ja mentaali- eli ajatusruumis, joka välittää yhteyttä ajatusmaailman kanssa. Itsessään ihminen on tajuava olento, tajuntakeskus, minuus, joka on pukeutunut kolmeen ruumiiseen. Ihminen ja tajuinen "minä", joka voi ajatella, tuntea ja toimia. Hän on pukeutunut ajatusruumiiseen, se on: hän osaa ajatella; hän on pukeutunut tunneruumiiseen, se on: hän osaa tuntea ja sillä tavalla olla yhteydessä tunnemaailman kanssa; hän on pukeutunut näkyväiseen ruumiiseen, se on: hän voi sen avulla panna tahtonsa toimeen teoissa fyysillisessä tekojen maailmassa.

Saatuamme täten yleiskuvan ihmisen olemuksesta, olemme nyt tilaisuudessa puhumaan kuolemasta. Lyhyesti sanoen kuolema on siinä, että ihminen vetäytyy itseensä, kääntää huomionsa pois kaikesta ulko-

naisesta ja ulkokohtaisesta ja heittää ruumiin toisensa perästä. Ensiksi hän jättää tämän näkyväisen maailman ja näkyväisen ruumiin. Elottomaksi jää fyysillinen ruumis, kun ihminen vetäytyy pois sisimpään maailmaan, tuohon astraali- eli tunnemaailmaan, jossa hänen tajuava minänsä ulkokohtaisesti on puettu tunneruumiiseen. Mutta ei hän sinnekään jää, vaan vetäytyy yhä syvemmälle itseensä, kääntäen vähitellen huomionsa pois tunteiden maailmasta. Hän astuu vihdoin ulos astraaliruumiistaan ja jättää sen – kuolee astraalisesti – sekä nousee tuohon vielä korkeampaan maailmaan, jota kutsutaan mentaaliseksi, puettuna mentaali- eli ajatusruumiiseen. Mutta – siinäkin hän ei pysy, sillä kuolema on täydellinen itseensä vetäytyminen, vaan hän irtautuu siitäkin maailmasta ja kohoaa eli syventyy aivan sisimpään itseensä, jota voisimme sanoa omaksitunnoksi, ihmisen korkeimmaksi tajuntakeskukseksi.

Tällainen on kuolema. Se on yhden ruumiin heittämistä toisensa jälkeen. Mutta mitä se merkitsee? Meidän täytyy katsella koko prosessia ulkoapäin, että se tulisi elävämmäksi mielikuvituksessamme.

Kun ihminen on jättänyt tekojen maailman, jossa hän saattoi tahtonsa mukaan toimia ja joutuu tunteiden astraaliseen maailmaan, joka oli hänelle näkymätön maallisen elämänsä aikana, silloin tämä astraalimaailma eli joku osa siitä tulee näkyväksi hänelle. Eilen jo huomautettiin, että ihminen kuollessaan siirtyy siihen piiriin, joka vastaa hänen sisäisiä taipumuksiaan, hänen himojaan ja halujaan ja tunteitaan, ja se piiri astraalimaailmasta tulee silloin hänelle näkyväksi. Ulkokohtaiseksi muuttuu nyt se mikä ennen oli hänelle näkymätön, niin kauan kuin hänen tajuntansa on keskittynyt fyysillisiin aivoihin. Nyt kun hänen tajuntansa keskittyy astraaliruumiiseen, tulee astraalimaailmasta sen verran näkyväksi, kuin hänelle niin sanoaksemme on kotoista. Jokaisella ihmisellä on omia tunteitaan, halujaan ja himojaan. Toinen hidas ja alakuloinen, toinen kiivas ja intohimoinen. Jokainen kuollessaan vetäytyy siihen piiriin, joka vastaa hänen omaa sisällistä tunne-elämäänsä, joka siis värähtelee samalla tavalla kuin hänen oma astraaliruumiinsa. Ja tämä astraalinen henkimaailman piiri eli osa jää nyt hänen ensimmäiseksi olinpaikakseen kuoleman jälkeen.

Uskonnoissa on tätä ensimmäistä tilaa kutsuttu osaksi helvetiksi, osaksi kiirastuleksi, kuten esim. katolisessa kirkossa. Tämä riippuu siitä, että astraalinen olotila useimmiten on ollut kärsimistä. Ihmiskunta on toistaiseksi alhaisella kehitysasteella, meillä ihmisillä on paljon itsekkäitä tunteita, me olemme itsekkäitä parhaimmissakin pyrinnoissämme, meillä on kaikenmoisia intohimoja ja haluja ja paljon sellaisia tunteita, jotka tarkoittavat vain omaa ulkonaista onneamme. Näistä tunteista astraalinen eli himoruumiimme on rakennettu ja kuoleman jäljestä tulevat pyrkimyksemme ja himomme meille kaikille ikään kuin ulko-

kohtaisiksi. Jos n silloin eivät sovi yhteen kuoleman periaatteen kanssa, joka on itseensävetäytymistä, jos ne eivät ole sopusoinnussa lain kanssa, joka vaatii ihmistä kehittymään epäitsekkääksi, vaan taistelevat sitä lakia vastaan, niin elämä astraalimaailmassa on ihmiselle kärsimystä ja sentähden ovat uskonnot kutsuneet sitä helvetiksi tahi kiirastuleksi.

Helvettiä se on siinä tapauksessa, että ihminen on kerrassaan kehittymätön ja täynnä alhaisia himoja ja paha tahtoa, mutta kuta kehittyneempi ihminen on, sitä enempi poistuvat hänen astraalielämästään kärsimykset ja helvetti muuttuu kiirastuleksi.

Kiirastulessa ihmisen vähitellen täytyy itsekkäistä tunteistaan. Hän riippuu niissä kiinni, sillä ne miellyttävät häntä, ne ovat muistoja hänen elämästään maan päällä, tekojen maailmasta, missä hän oli tilaisuudessa tyydyttämään niitä. Tässä astraalimaailmassa hän ei ole tilaisuudessa tyydyttämään itsekkäitä himojaan ja halujaan ja se tuottaa hänelle kärsimystä. Hänen sisässään puhuu kuolon laki: ”sinun pitää irtautua pahasta, nousta korkeammalle.”, mutta himonsa estävät ja pidättävät häntä. Sentähden astraalielämä kiirastulenakin on kärsimystä sille ihmiselle, jolla on itsekkäitä pyyteitä ja himoja, mutta niille, jotka ovat elämän ymmärtäneet, se ei ole kärsimystä, vaan päinvastoin ihanaa työtä.

Jokainen ihminen joutuu siis kuoleman jälkeen ensimmäiseksi kärsimysperäiseen välitilaan, ja hänen siellä oloaikansa pituus riippuu hänen oman himoluontonsa voimakkuudesta, sillä hänen täytyy se voittaa. Tästä me opimme suuren läksyn, meidän pitäisi voittaa himoluontomme jo eläessämme, eli kuten mystikot sanoivat, oppia ”kuolemaan” luopua alemmasta itsestämme, kuolla maailmalle ja itsellemme. Silloin ei meidän tarvitsisi kuoleman jälkeen niin kauan kärsiä ja taistella, vaan voisimme tehdä parempaa ja hyödyllisempää työtä. Mutta kun emme ole eläessämme oppineet kuolettamaan himoluontoamme, niin täytyy meidän tehdä se kuoleman jälkeen, jonka tähden kuoleman jälkeinen olo monelle ihmiselle onkin ”itkua ja hammasten kiristystä”.

Mutta kun ihminen huomaa, ettei hän voi tyydyttää himojansa, vaan hänen täytyy päästä niistä irti, silloin hän voittaa ne luonnon pakosta ja ne ikään kuin palavat loppuun. Ja kun hän on himonsa tuskalla ja hiellä polttanut pois, silloin hänen mielensä huomio kääntyy korkeampaan maailmaan, ajatusmaailmaan, ja tätä maailmaa on uskonnoissa kutsuttu taivaaksi eli paratiisiksi.

Jokainen ihminen astuu määrätyn ajan kuluttua taivaaseen, sillä jokaisella ihmisellä on eläessään ollut paitsi itsekkäitä ja intohimoisia tunteita myöskin yleviä, epäitsekkäitä ja kauniita tunteita ja ajatuksia, ja niillä hän on rakentanut taivaan jo eläessään. Ihminen kantaa rinnassaan omat helvettinsä ja omat taivaansa, sillä me tiedämme, että se ihminen, joka on kerrassaan himojensa hallussa, hän elää helvetissä jo

täällä maan päällä, ja taas tiedämme, että se ihminen, joka kieltää itsensä ja tahtoo kaikkea epäitsestä ja kaunista, hän elää taivaassa jo maanpäällä. Mutta jokainen ihminen saa taivasta tuntea kuoleman jälkeen, sillä onhan jokainen eläessään joskus tuntenut taivaallista riemua ja hiljaista onnea siitä, että hänen oma sisäinen olentonsa on ollut sopusoinnussa Jumalan tahdon ja elämän lain kanssa. Taivaassa hän tuhatkertaisesti nauttii iloa ja onnea siitä hyvästä, jota hän on kehittänyt itsessään maallisen elämän aikana. Me näemme tästä luonnon asettamasta järjestyksestä, että onni oikeastaan on se tila, jolloin ihminen ikään kuin sulattaa kaiken sen, minkä hän on oppinut. Kärsimys opettaa meitä näkemään puutteemme, näyttää meille missä olemme erehtyneet, sillä elämän laki rankaisee aina sitä, joka tieteen tai tietämättään sitä polkee. Ensimmäinen askel kuoleman jälkeen on meille tuskaa ja kärsimystä, mutta kun sitten tulemme onnelliseen ja rauhalliseen mielentilaan, silloin osaamme rauhallisesti ajatella, mitä olemme oppineet ja kehittää hyviä puoliamme, mikä itsessään on onnea. Tämän nojalla useimmille nykyajan ihmisille heidän taivaallinen elämänsä kuoleman jälkeen on verrattoman paljon pitempi kuin kärsimystilansa. Ihmiskunta on jo siinä määrin kehittänyt hyviä ominaisuuksia, että sen taivaallinen tila kuoleman jälkeen on paljon pitempi kuin sen kärsimystila, paljon pitempi kuin maallinen elämäkin.

Sitten kun ihminen on ollut aikansa taivaassa, tulee se suuri hetki, jolloin hän astuu omaan sisäänsä, omaantuntoonsa, korkeampaan minäänsä ja kadottaa persoonallisen tietoisuutensa. Hän ikään kuin jättää koko tuon katoovaisen olosuhteen, että hän on Pekka tai Paavo, hylkää ulkonaisen persoonallisen tajuntansa ja astuu ikuisen henkisenä olentona omaan itseensä. Tämä on ihmisen korkein tila kuoleman jälkeen ja kun se tila päättyy, alkaa jotakin aivan uutta.

Mitä nimittäin silloin tapahtuu? Tapahtuu se, jota kutsutaan jälleensyntymiseksi, eli uudelleen lihaantumiseksi. Korkeampi minä astuu takaisin maan päälle kokoamaan uusia kokemuksia. Hän tulee ensin alas ajatusmaailmaan, kokoaa ympärilleen mentaaliainetta ja verhoutuu ajatusruumiiseen, jonka välityksellä hän saattaa ajatella. Sitten hän astuu astraalitasolle, kerää ympärilleen astraalimaailman atomeja ja muodostaa itselleen tunneruumiin. Sekä ajatus- että tunneruumis tulevat kokoonpannuiksi samanlaisista atomeista kuin ne ruumiit, jotka hän viimeksi käytti. Hän siis saa ruveta jatkamaan siitä, mihin hän viimein työnsä lopetti. Vihdoin hän saa fyysillisen ruumiin ja syntyy johonkin perheeseen ja täten muodostuu uusi persoonallisuus, ja on aivan kuin uusi ihminen olisi syntynyt.

Mutta ihminen on se sama vanha, jokainen miestä on ikuinen olento, me olemme monta kertaa olleet täällä maanpäällä ja tulemme tänne vielä monta kertaa. Sen takia me olemme niin erilaisia, että olemme

kehittyneet eri tavalla: toinen on kehittänyt toista puolta olemuksestaan, toinen toista puolta. Toinen on ehkä päässyt vähän pidemmälle kuin toinen, mutta kaikki me olemme ikuisia olentoja, jumalallista alkuperää, vaikka olemme ruumistuneet, olemme puetut kolmeen ruumiiseen. Ikuisia henkiä me olemme ja me tulemme tänne uudelleen ja yhä uudelleen, kunnes olemme oppineet aivan itsetietoisiksi siitä, keitä me olemme, kunnes aivan täydellisesti olemme oppineet tuntemaan oman itsemme.

Tällainen on ihmisen tila kuoleman jälkeen ja elämä ja kuolema ovat vain kaksi eri tilaa, jotka alituisesti vaihtelevat. Ei ole oikeastaan olemassa mitään kuolemaa, kaikki on elämätä. Mutta elämäksi kutsumme sitä tilaa, jolloin astumme ikään kuin ulos tai alas omasta minästämme. Kuolema taas on, että vetäydymme takaisin itsemme, omaan oikeaan kotoomme ja tällainen vaihtelu uusiintuu, kunnes tulemme itsetietoisiksi siitä, että olemme Jumalan poikia, joilla on jumalallisia kykyjä ja joiden täytyy elää jumalallista elämää.

Nyt sanovat monet, eikö teosofia puhu meille vain sellaisista pilventakaisista asioista, että tulemme haaveilijoiksi, jotka emme tiedä mitään elämän todellisuuksista, vaan elämme mielikuvituksen avulla noissa kuoleman takaisissa maailmoissa ja joudumme pois kaikesta käytännöllisestä toiminnasta?

Teosofia ja salatieteelliset tutkimukset käsittelevät paljon muita asioita, kuin mistä nyt olemme puhuneet, joten siis ei pidä paikkaansa väite, että tavoittelisimme ainoastaan jotain tällaista. Mutta sitä paitsi me näemme, että tämä itse asiassa ei ole mitään pilventakaista, vaan juuri käytännöllistä elämää, sillä tällainen tieto avaa silmämme näkemään, keitä olemme ja missä elämme.

Mehän olemme sokeita, kun emme näe muuta kuin ulkonaisen pinnan. Tiedekin sanoo, että tämä ei ole todellista, että emme näe olioita sellaisina kuin ne ovat, sillä kaikki aineelliset kappaleet ovat kokoonpantu atomeista, jotka ovat äärettömässä väräilyliikkeessä ja ovat näkymättömiä silmälle. Siis mekin fyysillisinä ja ruumiillisina olentona olemme näkymättömät ja meidän näkymisemme riippuu vain siitä, että fyysillisesti näkemättömät voimakeskukset värähtelevät sillä tavalla, että saatamme ne aistita. Koko maailma on vain ainehiukkasten värähtelyä ja kaikki mitä ulkonaisesti näemme on vain harhakuva, sillä itse asiassa kaikki on voimaa ja kaikki on järkeä ja koko maailma on järkeä, tahtoa ja tunnetta. Kaikki on vaan harhanäkyä, mitä silmillämme näemme selittää oma länsimainen tieteeemme, ja nyt salaiset tutkimukset avaavat silmämme näkemään paljon enemmän. Ne todistavat, etteivät nuo henkimaailmat ole mitään pilventakaisia ja ylen kaukaisia maailmoita, vaan maailmoita, joissa parasta aikaa elämme. Sokeudestamme riippuu, ettemme sitä näe, mutta jokainen tuntee itsessään, että hän on

tunnetta ja ajatusta, enemmän kuin mitään muuta. Hänen oma elämänsä on tajunnassa, ei ruumiillisissa toiminnoissa, vaikka tajuntaa ilmenee ajatuksina ja tunteina aineellisten väreilyjen kautta. Jokainen tuntee itsessään, että oma elämänsä on sisäistä ei ulkonaista. Voihan ruumis olla kuollut, mutta hän on yhtä kaikki ”minä” sen kautta, että hän ajattelee ja tuntee. Jokainen tuntee, että hän sisällisesti elää näkymätöntä elämää.

Nyt salaiset tutkimukset auttavat meitä ymmärtämään, että tuo näkymätön elämä on todellista elämää, ainakin yhtä todellista kuin fyysisesti näkyvä. Kun ymmärrämme, että fyysillinen maailma on vain kolmas osa aineellisesta maailmasta ja että toinen osa on tunnemaailma ja kolmas on ajatusmaailma, niin näemme, että elämä onkin jotain aivan toista kuin näkyväisessä ruumiissa oleminen, se on kolminaisuus tekoa, ajatusta ja tunnetta. Me ymmärrämme, että jokainen noista on yhtä tärkeä ja että kun nyt jo elämme henkimaailmassa, niin rakennamme nyt jo kohtaloamme kuoleman jälkeen. Tämä kohtalo ei tule sellaisella epätietoisella tavalla, että joku jumalallinen olento ottaa ja panee meidät johonkin paikkaan jonko rangaistukseksi tai palkinnoksi uskostamme tai teostamme, vaan siten että itse eläessämme muodostamme sen himoruumiin, joka tulee ainoaksi kärsimyksen ja rangaistuksen välikappaleeksi, kuoleman jälkeen, ja siten, että me nyt jo rakennamme sen ajatuspirin, josta kuoleman jälkeen muodostuu meidän palkintomme ja taivaamme.

Ihmiskunta on pitkin matkaa rakentanut omat manalansa ja taivaansa ja laittanut kuolemanjälkeisen olonsa sellaiseksi kuin se nyt on. Meidän tehtävämme on vähitellen muuttaa kaikki helvetit ja kiirastulet taivaiksi, ja elää sitä elämää, joka on taivaasta kotoisin. Alamme nyt jo puhdistaa alempaa luontoamme, luopua itsekkäistä pyyteistämme, luopua kaikista ahtaista kuluneista ajatuksista ja täytämme oman henkemme uusilla jaloilla ja ihanilla tunteilla ja ajatuksilla. Sillä tavoin teemme työtä ei ainoastaan itsellemme vaan koko ihmiskunnalle, ei ainoastaan nykyisille ihmisille, vaan tulevillekin, sillä tämän työn kautta me muutamme sekä koko fyysisen elämän että kiirastulen ja taivaat kuoleman jälkeen.

Meidän tehtävämme on rakentaa maallinen elämämme paratiisiksi, ja se merkitsee, että meissä itsessämme täytyy asua paratiisi eli taivas. Ja kun meissä yhä useammassa taivas tulee eläväksi, silloin muuttuu ulkonainenkin elämä, sillä silloin emme siedä emmekä kärsi sellaisia oloja, jotka ovat taivasta vastaan. Sentähden tämä puhdistustyö on arvaamattoman tärkeä itsellemme ja ihmiskunnalle, ja ikuisesti käytännöllistä työtä on se, mitä on olemassa. Paljon tärkeämpää, kuin että joku yksityinen meistä pääsee valtaan ja mahtavuuteen, saa syödä hyvää ruokaa, maata mukavasti ja olla ruumiillisesti onnellinen, paljon tärke-

ämpää on, että taivas astuu alas maan päälle, ja tämä tapahtuu sen ikuisen työn kautta, joka on ihmisen suurin tehtävä; ihmiselämän puhdistustyö.